

Commissiedebat Klimaatakkoord Gebouwde Omgeving

– 6 oktober 2021

Geacht Kamerlid,

Op 6 oktober staat het Commissiedebat Klimaatakkoord Gebouwde Omgeving gepland. De NVDE geeft u graag aandachtspunten en suggesties mee voor het debat. Het recente IPCC-rapport bewijst dat klimaatverandering nu al realiteit is en tot opwarming leidt in de atmosfeer, op land en in de oceanen. De gevolgen zijn merkbaar: hevige regenval en overstromingen, hittegolven en extreme droogte en zeespiegelstijging. Beperking van ernstiger gevolgen is alleen mogelijk als er nu ingrijpende maatregelen genomen worden.

Maatregelen binnen het domein van de Gebouwde Omgeving zijn complex, gezien het grote aantal actoren in deze sector. Om alle 8 miljoen woningen en gebouwen te verduurzamen is fijnmazig beleid nodig dat recht doet aan de verschillende investeringsposities – en mogelijkheden van de betrokken bouwgeïnteresseerden. Hiervoor is een mix nodig tussen subsidiëren, beprijzen en normeren, zodat hetgeen nodig is om de klimaatdoelen te halen, ook haalbaar en betaalbaar wordt. De NVDE verwelkomt de extra klimaatinvesteringen de komende jaren, onder meer in woningisolatie (+514 miljoen), hybride warmtepompen (+288 miljoen) en de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed (+525 miljoen). Bovendien zijn wij blij met de aankondiging van een Nationaal Isolatieprogramma.

Betaalbaarheid van de energietransitie

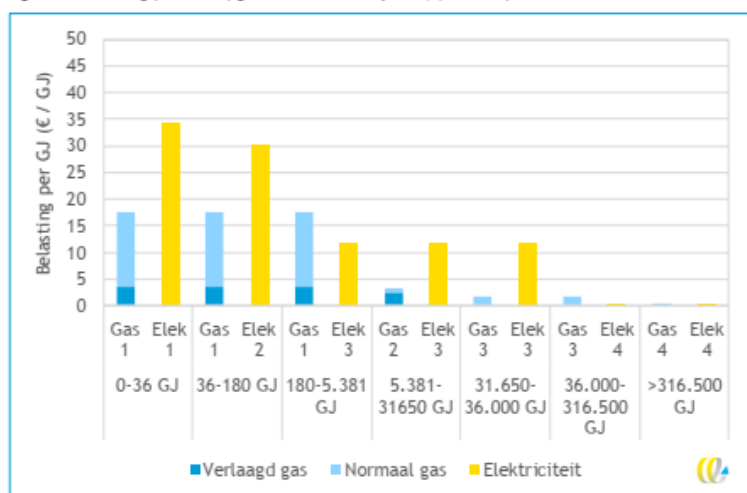
Maak verduurzamen aantrekkelijker. Uit [recent onderzoek van DWA](#) blijkt dat met het huidige beleid nu al 2 miljoen woningen betaalbaar kunnen worden verduurzaamd. Dat betekent dat de investeringen zich binnen de maximale terugverdientijd van 15 jaar terugverdienen, hetgeen gelijk is aan de levensduur van de installaties. Als deze twee miljoen huizen worden verduurzaamd bespaart dat 3 Mton CO₂ (14% van de huidige uitstoot in de gebouwde omgeving in 2020). Met aanvullend beleid neemt het aantal woningen dat betaalbaar kan worden verduurzaamd nog veel verder toe:

- **Verhoog het subsidiepercentage blijvend van 20 naar 30%.** Het aantal woningen dat betaalbaar kan worden verduurzaamd groeit aanzienlijk – naar 3,4 miljoen woningen en een CO₂-reductie van 5,2 Mton – wanneer het subsidiepercentage voor isolatiemaatregelen binnen de ISDE-regeling wordt verhoogd naar 30%. Dit gebeurde al

eerder (en tijdelijk) in 2020. Het aantal subsidievragen nam significant toe – een verdrievoudiging tot medio november 2020.

- **Zet in op een verdere belastingverschuiving.** De NVDE is blij dat een [Kamermeerderheid bij de APB](#) heeft verzocht om verlaging van de ODE op elektriciteit voor huishoudens en MKB. Door verlaging van de energiebelasting op elektriciteit wordt het aantal woningen dat betaalbaar verduurzaamd kan worden nog groter, en krijgen het MKB en de glastuinbouw een positieve prikkel om te elektrificeren. Via deze [oproep](#) pleitten we al eerder voor het versterken van beprijzing d.m.v. de energiebelasting.

Figuur 34 - Belasting (EB en ODE) gas en elektriciteit € per GJ, (indicatief) 2025

Ter illustratie: het verschil tussen de belasting (EB en ODE) van gas en elektriciteit is nog altijd scheef uit oogpunt van energie-inhoud (bron: [Evaluatie van de energiebelasting, CE Delft, 2021](#))

Voldoende middelen en een robuust instrumentarium

Alle duurzame alternatieven voor aardgas (collectieve warmte, hybride oplossingen, all-electric) hebben een onrendabele top ten opzichte van verwarmen met een aardgasgestookte CV-ketel. Om inwoners en bedrijven voldoende perspectief te bieden en in beweging te brengen om verduurzamingsstappen te gaan zetten, is een langjarig, stabiel en robuust instrumentarium nodig. De extra investeringen in isolatie en de aankondiging in de begroting van een Nationaal Isolatieprogramma zijn daarom zeer welkom. De Kamer heeft bij de APB verzocht om de voorstellen uit het [manifest Nationaal Isolatieprogramma](#) nadrukkelijk bij de uitwerking van het programma te betrekken ([motie Segers c.s.](#)). Daarnaast krijgen duurzame warmteprojecten binnen de SDE++-regeling te weinig kans en stimulans. En dat terwijl ruim de helft van ons energiegebruik bestaat uit warmte.

- **In de BZK-begroting wordt een Nationaal Isolatieprogramma aangekondigd. De NVDE is voorstander van een vouchersysteem, zowel via de individuele route als de collectieve routes zoals de wijk- en contingentenaanpak.** Het systeem geeft langjarige zekerheid en kent tegelijkertijd ook een uiterste geldigheidsdatum. Dit geeft zekerheid aan zowel de woningeigenaar als de overheid. Het vouchersysteem kan op meerdere sporen worden ingezet. Zowel via de wijkaanpak als de contingentenaanpak, en alles wat daarbuiten valt. Belangrijk is te onderzoeken hoe een dergelijk systeem (beleidsmatig) ingebed kan worden op de diverse sporen, waarbij rekening wordt gehouden met de benodigde fasering. Tevens is het van belang dat de regeling op een manier wordt ingericht dat het bewoners stimuleert tot uitvoering en aanschaf van duurzame maatregelen c.q. technieken.
- **Geef duurzame warmte structureel meer kans en volume in de SDE++.** Dit kan door aanpassing van de tariefsystematiek (basis- en correctiebedragen) en/of een afgeschermd budget. In de Miljoenennota wordt aangekondigd dat een systeem met minimale afbakening tussen (groepen van) technologieën in de SDE++ wordt uitgewerkt en zo snel mogelijk geïntroduceerd. Een 'schot' voor warmte zien wij als onmisbaar voor de ontwikkeling van duurzame warmte in de gebouwde omgeving. Op 28 september is bovendien een motie ingediend om deze aanpassing uiterlijk 2023 in te voeren en in de SDE++ 2022 te borgen dat er voldoende budget voor warmte beschikbaar is ([motie Van der Lee/Thijssen](#)). Het is essentieel dat duurzame warmte al in 2022 goed aan bod komt in de SDE++.

Normering onderdeel maken van de mix

Stimuleren en verleiden staat voorop. Om vaart te maken is echter een mix van stimuleren, beprijzen en normeren noodzakelijk. De optimale mix is een politieke afweging, waarbij uiteraard oog moet zijn voor verschillende inkomensgroepen. Uitvoering van de [motie Van der Lee en Bontenbal](#) (32813-786) inzake de normering rondom warmte-installaties kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren.

- **Maak met normering mogelijk dat bij vervanging van de CV-ketel op termijn op zijn minst een hybride opwekker (zoals een warmtepomp) wordt geïnstalleerd.** Naast de noodzaak van extra stimulering (288 miljoen euro in de begroting voor hybride warmtepompen) in de komende jaren, is op termijn normering essentieel. Daar waar nog geen duurzaam warmtealternatief voorhanden is – dus buiten de wijkaanpak en waar de toekomstige warmtevoorziening nog onduidelijk is – kan een hybride warmtepomp of een andere hybride vorm van opwekking zoals de combinatie met een zonneboiler, prima worden ingezet. In de voorgaande jaren tot het overgaan van (een vorm van) normeren, heeft het de aanbeveling om voor de verleidingsroute te kiezen en door monitoring te bepalen waar de effecten het grootst zijn. Belangrijk is om ervoor te blijven waken dat er geen lock-in ontstaat.

- **Geef gemeenten, in samenspraak met netbeheerders, de bevoegdheid om het uiterlijke moment vast te stellen voor het afsluiten van het gasnet.** In de eerdergenoemde [oproep](#) pleitten we al voor het regelen van deze bevoegdheid, hetgeen conform de afspraken van het Klimaatakkoord is. Er bestaat thans een document waarin een agenda voor uitwerking in wetgeving is beschreven van het Klimaatakkoord. Dat document heeft echter (voor zover wij overzien) geen bestuurlijke status en bevat geen tijdsplan.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De activiteiten bij meer dan 6000 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim €41 miljard en meer dan 250.000 werknemers.